

การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

THE APPLICATION OF BRAHMA VIHARA 4 EDUCATION OF SCHOOL ADMINISTRATOR
AFFECTING TEAMWORK OF TEACHERS IN SURAT THANNI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

ขจรศักดิ์ จันทร์สว่าง, สรัญญา แสงอัมพร , ทิพมาส เสวตวรโชติ

Khachonsak Chansawang, Sranya Saengamporn , Tippamas Sawetvorachot

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkarat Campus

E-mail: oatto.kc@gmail.com

Received: June 8, 2023 **Revised:** December 30, 2023 **Accepted:** December 25, 2024

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 2) เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 4) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ใช้ในการพยากรณ์การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.67)
2. การทำงานเป็นทีมของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.65)
3. การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง (" r " " xy " = 0.834) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
4. ตัวแปรพยากรณ์พรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ได้แก่ ด้านมูทิตา (" X " " 3 ") ด้านอุเบกขา (" X " " 4 ") ด้านเมตตา (" X " " 1 ") ซึ่งตัวแปรทั้งสามร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการใช้

พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 72.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยสำหรับการทำนาย ดังนี้ $Zy' = 0.437 (X_{3}) + 0.238 (X_{4}) + 0.266 (X_{1})$

คำสำคัญ : การใช้พรหมวิหาร 4, การทำงานเป็นทีม, ครู

Abstract

This objectives of this research ware 1) To study the degree of The application of Brahma Vihara 4 Education of School Administrator in Surat Thanni Primary Educational Service Area Office 1 2)To study the degree of Teamwork of Teachers in Surat Thanni Primary Educational Service Area Office 1 3) To study the relationship between The application of Brahma Vihara 4 Education of School Administrator and Teamwork of Teachers in Surat Thanni Primary Educational Service Area Office 1 4) To find predictions for prediction The application of Brahma Vihara 4 Education of School Administrator Affecting Teamwork of Teachers in Surat Thanni Primary Educational Service Area Office 1 The results showed that :

1. The application of Brahma Vihara 4 Education of School Administrator, overall were at a high level. ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.67)

2. Teamwork of Teachers , overall were at a high level. ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.65)

3. The application of Brahma Vihara 4 Education of School Administrator and Teamwork of Teachers ,There was a high level of positive correlation. ($r_{xy} = 0.834$) statistically significant at a level of .01

4. Predictive variables Brahma Vihara 4 Affecting Teamwork of Teachers namely Mutita (X_{3}) , Ubeka (X_{4}) , Metta (X_{1}) in which the three variables together explain the variance of The application of Brahma Vihara 4 Education of School Administrator overall at 72.2% , statistically significant at a level of .001. Written as a regression equation for prediction as follows : $Zy' = 0.437 (X_{3}) + 0.238 (X_{4}) + 0.266 (X_{1})$

Keywords: The application of Brahma Vihara 4, Teamwork, Teachers

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้มีการบัญญัติในด้านการศึกษาไว้หลายหมวด หลายมาตรา เช่น มาตรา 50 “บุคคลต้องเข้ารับการศึกษอบรมในการศึกษาภาคบังคับ” มาตรา 54 วรรคหนึ่ง “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมี

คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการบริหารแบบกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” โดยสถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารมากขึ้น ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงมีวิธีการบริหารที่แตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ฉะนั้นประสิทธิผลของคุณภาพการศึกษาว่าจะไปในทิศทางใดจะขึ้นอยู่กับรูปแบบการบริหารของสถานศึกษา (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กร จึงจะต้องมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อที่จะทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ทางด้านการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี โดยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารนั้นจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรในโรงเรียน มีการส่งเสริมและพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและบทบาทในการบริหารงานต่าง ๆ ในฐานะผู้นำ และสิ่งที่สำคัญอีกหนึ่งประการสำหรับผู้บริหาร คือคุณธรรมและจริยธรรม มีความเอื้ออาทร ให้ความช่วยเหลือกับบุคลากรในด้านต่าง ๆ และให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในองค์กร จะทำให้ผู้บริหารและบุคลากรสามารถเข้าใจกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน และจะทำให้องค์กรสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ และเกิดผลสำเร็จในการทำงาน นอกจากนี้ผู้บริหารสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหาร เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการทำงานได้เช่นกัน (บรรจง ลาวะลี , 2560) พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ใช้ครองคนเหมาะสำหรับผู้บริหารและบุคคลทั่วไป เพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย 1) เมตตา ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข 2) กรุณา ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ 3) มุทิตา ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี 4) อุเบกขา การรู้จักวางใจเป็นกลาง ซึ่งผู้บริหารสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาของตน เพราะสามารถดูแลบุคลากรภายในองค์กรให้มีความสุข และมีกำลังใจในการทำงาน ทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น และยังส่งผลสำเร็จต่อองค์กรอย่างสูงสุด (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารการศึกษา จึงสนใจศึกษาการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

4. เพื่อค้นหาตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรคือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในกรณีศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 1,463 คน และผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เป็นเกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 302 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่กำหนด ด้านการทำงานร่วมกันของบุคคล/การทำงานเป็นกลุ่ม ด้านการทำงานร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ด้านการทำงานโดยใช้ทักษะประสบการณ์ร่วมกัน

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นำเครื่องไปตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษาโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item objective Congruence : IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ และผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try Out) จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้

วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) ซึ่งจะต้องได้ค่าดัชนีมากกว่า 0.7 ขึ้นไป จึงจะนำไปใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มี ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ประเมินระดับการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 และการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 วิเคราะห์โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ 1 และตัวแปรที่ 2 ในสมมติฐานต่าง ๆ

2.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient)

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ของการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยวิธีสร้างสมการพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method) ในรูปสมการพยากรณ์คะแนนดิบ และรูปสมการพยากรณ์มาตรฐาน

ผลการวิจัย

1) ระดับการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลการศึกษาดังนี้
การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย อันดับ คือ 1) ด้านมูทิตา 2) ด้านกรุณา 3) ด้านเมตตา 4) ด้านอุเบกขา เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านเมตตา ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาคอยสังเกต ซักถาม ความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการทำประโยชน์ในการทำงาน ที่ส่งผล

ต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และประเด็นที่อยู่ในอันดับต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นกัลยาณมิตร มีการใช้กิริยาวาจาที่สุภาพ ต่อเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านกรุณา ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเอาใจใส่ เพื่อให้ครูมีการทำงานอย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นใจและช่วยเหลือครูที่ประสบความลำบาก และประเด็นที่อยู่ในอันดับต่ำที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษามีการชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ให้กับบุคลากร

1.3 ด้านมุทิตา ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนทุกๆ โอกาสที่สามารถทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและองค์กรด้วยความเต็มใจ ผู้บริหารสถานศึกษามีความยิ้มแย้มแจ่มใสในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารสถานศึกษามีการร่วมแสดงความยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ซึ่งทั้งสามมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษามีการประกาศเกียรติคุณและมอบรางวัลให้กับผู้ที่ทำคุณประโยชน์แก่สถานศึกษาตามความเหมาะสม และประเด็นที่อยู่ในอันดับต่ำที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษายกย่อง ให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านอุเบกขา ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพิจารณาความดีความชอบด้วยความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีเอนเอียงเข้าข้างเพื่อนร่วมงานที่มีความสนิทสนมกัน และประเด็นที่อยู่ในอันดับต่ำที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษามีการตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีความลำเอียง

2) ระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลการศึกษาดังนี้

การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการทำงานร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

2) ด้านการทำงานร่วมกันของบุคคล/การทำงานเป็นกลุ่ม 3) ด้านการทำงานโดยใช้ทักษะประสบการณ์ร่วมกัน 4) ด้านการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่กำหนด เมื่อศึกษาเป็นรายด้านปรากฏผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

2.1 ด้านการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่กำหนด ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูในโรงเรียนมีการวางแผนในการทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือครูในโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และประเด็นที่อยู่ในอันดับต่ำที่สุดคือครูในโรงเรียนมีการรับทราบข่าวสาร ข้อมูลในการทำงานอย่างทั่วถึงและชัดเจน

2.2 ด้านการทำงานร่วมกันของบุคคล/การทำงานเป็นกลุ่ม ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูมีการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือครูมีความเข้าใจในบทบาทการทำงานของตนเอง และเข้าใจว่าทุกบทบาทมีความสำคัญ ในการทำงานร่วมกัน และประเด็นที่อยู่ในอันดับต่ำที่สุดคือ ครูในโรงเรียนมีการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

2.3 ด้านการทำงานร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูในโรงเรียน มีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการทำงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือครูให้ความร่วมมือในการทำงานด้วยความเต็มใจ และประเด็นที่อยู่ในอันดับต่ำที่สุดคือครูมีทำงานร่วมกันโดยสามารถเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี

2.4 ด้านการทำงานโดยใช้ทักษะประสบการณ์ร่วมกัน ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือครูในโรงเรียนมีการร่วมกันแก้ปัญหาในการทำงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือครูในโรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงาน และประเด็นที่อยู่ในอันดับต่ำที่สุดคือ และครูมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน

3) การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่า การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระดับมาก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีมของครู

4) ตัวแปรพยากรณ์พรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ได้แก่ ด้านมูทิตา (X_3) ด้านอุเบกขา (X_4) ด้านเมตตา (X_1) ซึ่งตัวแปรทั้งสามร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ได้ร้อยละ 72.2

อภิปรายผล

1) ระดับการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นกัลยาณมิตร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทั้งนี้ยังมีการชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์มีการงานอย่างชัดเจน ยุติธรรมและคอยสนับสนุนบุคลากรเท่าที่จะทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เรื่อง นโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 นโยบายด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและการรักษาวินัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะดำเนินการส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรประพฤติปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมและรักษาวินัย โดยสร้างความตระหนักปลูกจิตสำนึกในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและการรักษาวินัยต่อตนเอง ต่อหน่วยงานและผู้มารับบริการ และงานวิจัยของพระครูสังฆรักษ์สุทิน (ส่องรส) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีหลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านกรุณา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านอุเบกขา ส่วนด้านเมตตา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ และงานวิจัยของ พระมหาณัฐวุฒิ ธานวุฒโ (เอียดเรือง) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการธรรมยุต จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลการศึกษาการใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการธรรมยุต จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านเมตตาธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านมุทิตาธรรม ส่วน ด้านกรุณาธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2) ระดับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า ครูมีการวางแผนการทำงาน วางเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยมีการทำงานและพร้อมที่จะเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี การทำงานด้วยความเต็มใจ กล้าที่จะเผชิญกับปัญหาในการทำงาน รวมไปถึงการมีความสุขในการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของกระทรวงศึกษาธิการ หลักการที่ 3 สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อนตนเอง องค์กรประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและงานวิจัยของ ถิรมนัส ไหลสุพรรณวงศ์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่า ระดับการทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีเป้าหมายร่วมกัน และการมีประสิทธิภาพในการสื่อสาร ตามลำดับ และงานวิจัยของ นวนละอง สีดาและคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1” พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างความผูกพันภายในทีม ด้านการประสานงานร่วมกัน ด้านการสื่อสารที่ชัดเจน ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และด้านการสร้างความไว้วางใจภายในทีม

3) การใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับสูง ($r_{xy} = 0.834$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า ระดับการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งพรหมวิหาร 4 เป็นหลักครองใจ สำหรับผู้ที่เป็ผู้นำ ผู้ที่ดำรงตนอยู่ในหลักพรหมวิหาร 4 ย่อมทำให้เกิดความสงบสุข แก่ตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ฉะนั้นจึงส่งผลให้การทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุตา กานดา (2560) พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = 0.76$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และงานวิจัยของ ดุลดา ศรีประเสริฐ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย” พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.825$) รายงานพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ

ทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($r = 0.816$) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($r = 0.816$) มีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมในระดับสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($r = 0.793$) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($r = 0.790$) ตามลำดับ

4) ตัวแปรพยากรณ์พรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ได้แก่ ด้านมูทิตา (X_3) ด้านอุเบกขา (X_4) ด้านเมตตา (X_1) ซึ่งตัวแปรทั้งสามร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 ได้ร้อยละ 72.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพงษ์ จอมพระและคณะ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1” พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการหลีกเลี่ยง ด้านการร่วมมือ ด้านการยอมให้ ด้านการเอาชนะ และด้านการประนีประนอม ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถร่วมกันทำนายการทำงานเป็นทีมของครู ได้ร้อยละ 80.30 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'Y = .388Z_4 + .284Z_2 + .313Z_5 - .203Z_1 + .187Z_3$ และงานวิจัยของ ถิรมนัส ไหลสุพรรณวงศ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (X_4) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) การกระตุ้นทางปัญญา (X_3) และการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ควรมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษานำพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเสริมสร้างการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน การทำงานเป็นทีม รวมไปถึงการสร้างเครือข่าย ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า สถานบันที่มีหลักสูตรสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยโดยเฉพาะการใช้พรหมวิหาร 4 ไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาได้

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

3.1 การวิจัยการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ควรยกระดับเพื่อศึกษาการนำไปใช้ในเชิงรูปธรรม

3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์กัน เช่น การศึกษาระดับการใช้พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของครู

3.3 ควรศึกษาแนวทาง การนำหลักธรรมอื่นๆ มาใช้ในการศึกษาวิจัย เช่น ทศพิธราชธรรม หลักสาราณียธรรม หลักธรรมาภิบาล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.

2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). หลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สืบค้นเมื่อ 20

มีนาคม 2566 จาก <https://drive.google.com/drive/folders/1YnBLMoDsMAOePaZlcbIPG-1OD4TpL8p7> .

ดลดา ศรีประเสริฐ. (2558). “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเลย.” วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 1, 45-51.

ถิรมนัส ไหลสุพรรณวงศ์. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 13(1), 175-194.

ธนพงษ์ จอมพระ, ลินดา นาคโปย, และ สายฝน เสกขุนทด. (2565). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1.วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9, 110-120.

นวนละออง สีดา, พงนิย มั่งคั่ง, และ กัญญกร เอี่ยมพญา. (2565). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9, 8-22.

บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด, 6(2), 208-210.

- พระครูสังฆรักษ์สุทิน (ส่องรส). (2560). **หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). **สู่การศึกษาแนวพุทธ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระมหาณัฐวุฒิ ฐานวุฒโฒ (เอียดเรือง). (2562). **การใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการธรรมยุต จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ศรีสุดา กานดา. (2560). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1.(2565). **นโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565**. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2566 จาก <https://www.surat1.go.th/files/downloads/1657533130202207110452101.pdf> .